

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA
úsek inšpekčnej činnosti
 Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

SPRÁVA

**o stave odstránenia nedostatkov zistených pri inšpekciách
 v stredných odborných školách v školskom roku 2016/2017 v SR**

V školskom roku 2016/2017 bolo vykonaných **69** následných inšpekcií v 58 stredných odborných školách (SOŠ), z nich bolo 43 štátnych, 12 súkromných a 3 cirkevné. Vyučovaci jazyk slovenský a maďarský malo 9 škôl, 1 škola mala jazyk maďarský.

Z celkového počtu inšpekcií bolo 18 uskutočnených po komplexných inšpekciách a 39 po tematických s rôznym predmetom kontroly. Opätovne po následnej inšpekcii sa realizovalo 12 inšpekcií.

Štátna školská inšpekcia uplatnila podľa závažnosti zistených nedostatkov **164** odporúčaní, uložila **65** opatrení a zo strany riaditeľov kontrolovaných subjektov bolo prijatých **236** opatrení na odstránenie nedostatkov.

Tabuľka 1 – Uplatnené opatrenia

Spolu	465					
z toho	odporúčania		opatrenia prijaté zo strany kontrolovaného subjektu		opatrenia uložené ŠŠI	
Počet	164		236		65	
z toho	akceptované		splnené		splnené	
	133	84,18 %	193	84,28 %	56	88,89 %
	neaktuálne		neaktuálne		neaktuálne	
	2	1,22 %	0	0 %	0	0 %
	nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť	
	4	2,44 %	7	2,97 %	2	3,08 %

Z celkového počtu uplatnených opatrení sa plnenie 6 nedalo hodnotiť¹ a 2 boli neaktuálne². Školská inšpekcia nehodnotila 1 opatrenie prijaté riaditeľom školy³, ktoré sa týkalo pracovno-právnych vzťahov.

Riaditelia škôl akceptovali termíny zasielania správ o prijatých opatreniach a o splnení uložených opatrení na odstránenie zistených nedostatkov.

Nedostatky zistené pri inšpekciách

➤ pri ktorých boli uplatnené **odporúčania** (164) na odstránenie zistených nedostatkov týkajúcich sa:

• **školského vzdelávacieho programu**

- nerozpracovanie vlastných cieľov školy na základe SWOT analýzy a reálnych podmienok školy
- nevyužitie disponibilných hodín na posilnenie odborného vzdelávania
- neuvádzanie a následné neuplatňovanie medzipredmetových vzťahov v učebných osnovách

¹ posudzuje sa v súvislosti s aktuálnymi zmenami vzniknutými v kontrolovanom subjekte, napr. neposkytovanie príslušnej formy vzdelávania, nevydávanie rozhodnutí riaditeľa školy v sledovanom období, nevykonávaním komisionálnych, rozdielových skúšok žiakmi a pod.

² posudzuje sa v súvislosti so zmenou všeobecne záväzných právnych predpisov

³ Stredná odborná škola drevárska, Filinského 7, Spišská Nová Ves – písomné upozornenie pedagogického zamestnanca na neplnenie si pracovných povinností v súvislosti s vykonávaním funkcie administrátora EČ a PFIČ MS.

- **pedagogického riadenia školy**
 - nestanovenie cieľov kontrolnej a hospitačnej činnosti v súlade so zisteniami z komplexnej inšpekcie, nevedenie záznamov z tejto činnosti
 - neefektívna činnosť metodických orgánov, nezabezpečenie kontrolnej a vzdelávacej funkcie predmetových komisií
 - nevymedzenie požiadaviek na kontinuálne vzdelávanie pedagogických zamestnancov v nadväznosti na potreby školy
 - nevenovanie zvýšenej pozornosti vzdelávaniu a riadnej dochádzke menej úspešných žiakov na vyučovanie
 - **priestorových a materiálno-technických podmienok školy**
 - modernizácia materiálno-technického vybavenia priestorov odborných učební a priestorov pre praktické vyučovanie
 - **podmienok na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia**
 - nevykonávanie pravidelného monitoringu zameraného na prevenciu a odhaľovanie negatívnych javov v správaní žiakov
 - neustanovenie žiackej školskej rady
- pri ktorých boli uplatnené **opatrenia** uložené ŠŠI (65), alebo prijaté vedúcimi pedagogickými zamestnancami (236) na odstránenie zistených nedostatkov týkajúcich sa:
- **školského vzdelávacieho programu**
 - nerozpracovanie všetkých častí školského vzdelávacieho programu (nevypracovanie profilov absolventov, neúplné spracovanie odborných kompetencií absolventov samostatne pre každý vyučovaný odbor a pod.)
 - nevypracovanie učebných plánov v súlade s rámcovými učebnými plánmi (nedodržanie stanoveného minimálneho počtu vyučovacích hodín, absencia povinne voliteľného predmetu)
 - nevypracovanie učebných osnov predmetov odborného vzdelávania alebo ich nevypracovanie najmenej v rozsahu ustanovenom vzdelávacím štandardom príslušného štátneho vzdelávacieho programu
 - neprerokovanie školských vzdelávacích programov s príslušnými subjektmi koordinácie odborného vzdelávania a prípravy
 - **pedagogického riadenia školy**
 - nedodržanie základného úväzku vedúceho pedagogického zamestnanca
 - nevydávanie rozhodnutí riaditeľa školy v súlade s jeho kompetenciami a právnym predpisom
 - nevykonávanie hodnotenia pedagogických zamestnancov
 - nevykonávanie kontroly vyučovacieho procesu vedúcimi pedagogickými zamestnancami
 - nezabezpečenie odbornosti vyučovania praktickej prípravy
 - nezabezpečenie výkonu komisionálnych skúšok podľa právnych predpisov (nemenovanie členov komisie spĺňajúcich kvalifikačné predpoklady pre príslušný alebo príbuzný vyučovací predmet, nevedenie príslušnej dokumentácie)
 - nezabezpečenie stanoveného spôsobu realizácie štúdia žiakov s povoleným individuálnym učebným plánom (nevypracovanie individuálnych učebných plánov pre žiakov s takto povoleným vzdelávaním v súlade s právnym predpisom, neklasifikovanie žiaka podľa výsledkov komisionálnej skúšky a pod.)
 - zriaďovanie spoločných tried pre nepríbuzné odbory, evidovanie žiakov externého štúdia v triedach dennej formy štúdia vrátane odborov, ktoré v danej triede neboli zaradené
 - nevypracovanie zmlúv o poskytovaní praktického vyučovania

- ***zabezpečenia prijímacieho konania***
 - nerozpracovanie kritérií prijímania uchádzačov, nezohľadnenie výsledkov testovania žiakov 9. ročníka v kritériách pre prijatie
 - nezabezpečenie stanoveného spôsobu realizácie prijímacieho konania (nedodržanie stanoveného termínu odoslania rozhodnutí o prijatí uchádzačov o štúdium, prijímanie žiakov na štúdium bez prihlášky, neprerokovanie formy, obsahu a rozsahu skúšky, kritérií a ostatných podmienok v pedagogickej rade a pod.)
 - nedodržanie schváleného počtu žiakov na prijatie na štúdium zriaďovateľom školy (prijatý väčší počet žiakov)
 - prijímanie žiakov do vyššieho ročníka bez overenia znalosti učiva nižších ročníkov
 - nevykonávanie rozdielových skúšok pri prestupoch žiakov v súlade s právnym predpisom
- ***vnútorného systému kontroly a hodnotenia***
 - nezabezpečenie polročnej klasifikácie žiakov v externej forme štúdia
 - nezosúladenie kritérií hodnotenia a klasifikácie žiakov s metodickým predpisom
- ***priestorových a materiálno-technických podmienok***
 - nedodržiavanie noratívov materiálno-technického a priestorového zabezpečenia pre vyučované učebné a študijné odbory
- ***podmienok na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia***
 - neuvedenie všetkých podrobností v školskom poriadku v súlade s právnym predpisom – nerozpracovanie podmienok na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov a ich ochrany pred sociálno-patologickými javmi, diskrimináciou alebo násilím a ďalšie
 - nezabezpečenie stanovenej organizácie vyučovania
- ***pripravenosti a priebehu maturitných skúšok a záverečných skúšok***
 - menovanie do predmetových maturitných komisií pedagogických zamestnancov, ktorí nespĺňajú požadované kvalifikačné predpoklady na vyučovanie predmetov, z ktorých sa skúška konala
 - nevymenovanie delegovaného zástupcu stavovskej organizácie za skúšajúceho člena predmetovej maturitnej komisie
 - nedodržanie výkonových štandardov pri tvorbe maturitných tém
 - nedôsledné uplatňovanie alebo neakceptovanie stanovených kritérií hodnotenia a klasifikácie žiakov na maturitnej skúške
 - nepredloženie tém teoretickej a praktickej časti odbornej zložky na posúdenie príslušnej stavovskej alebo profesijnej organizácii
 - výskyt nedostatkov v príprave a organizácii externej časti maturitnej skúšky (EČ MS) a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky (PFIČ MS) a to nezabezpečenie pomocnej literatúry, neprítomnosť školskej koordinátorky v čase dopravy zásielky, prekročenie stanoveného počtu žiakov v testovanej skupine, nestriedanie variantov testov a pod.
 - nedodržiavanie pokynov Národného ústavu certifikovaných meraní vzdelávania, a to nekorektné vykonávanie činnosti administrátorov pri administrácii testov EČ MS a PFIČ MS a hodnotiteľov pri hodnotení úloh s krátkou odpoveďou

Upozornenia

- Zriaďovateľ kontrolovanej školy⁴ bol upozornený na nízku odbornosť vyučovania praktickej prípravy v študijných odboroch.
- Školská inšpekcia upozornila zriaďovateľa SOŠ⁵ na neplnenie kvalifikačných predpokladov riaditeľky školy. Zriaďovateľ prijal opatrenie na odstránenie nedostatku, ktorého výsledkom bolo odvolanie riaditeľky školy z funkcie.

Iné zistenia

- V kontrolovanom subjekte⁶ bolo zistené spojenie žiakov z nepríbuzných odborov do spoločnej triedy. Podľa riaditeľa školy toto realizoval so súhlasom zriaďovateľa.
- Zistilo sa tiež, že riaditeľ školy⁷ napriek opakovanému zamietavému stanovisku zriaďovateľa v školskom roku 2016/2017 prijal 41 žiakov do učebného odboru autoopravár (zriaďovateľ odsúhlasil pôvodný návrh riaditeľa školy s otvorením 1 triedy s 24 žiakmi a nezohľadnil novú žiadosť riaditeľa školy a podporné stanoviská Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory a zamestnávateľov na otvorenie 2 tried).

Závery

Akceptáciou odporúčaní (84 %), **splnením** prijatých (84 %) a uložených **opatrení** (89 %) bol zaznamenaný posun škôl vo výchovno-vzdelávacej činnosti a v zefektívnení ich riadenia.

Ich prínosom bolo spracovanie školských vzdelávacích programov podľa reálnych podmienok škôl a rešpektovanie rámcových učebných plánov, čo vytvorilo predpoklady na poskytovanie štátom garantovaného obsahu vzdelávania a plnenie vzdelávacích štandardov vo vyučovacom procese. Prerokovanie týchto programov s príslušnými subjektmi by malo viesť ku koordinovanému prístupu k odbornému vzdelávaniu. Efektívnejšie využitie disponibilných hodín na posilnenie vyučovania odborných predmetov a zabezpečenie kvalifikovaných pedagógov by sa následne malo prejavovať v získaní požadovaných vedomostí a praktických zručností žiakov a na zlepšení ich výchovno-vzdelávacích výsledkov. Sfunkčnenie vnútornej kontroly vedúcich pedagogických zamestnancov realizáciou hospitačnej činnosti na hodinách teoretického i praktického vzdelávania s následným analyzovaním výsledkov kontroly a prijímaním opatrení na odstránenie zistených nedostatkov zvýšilo úroveň vyučovacieho procesu a zároveň poskytlo učiteľom spätnú väzbu o kvalite ich výchovno-vzdelávacej činnosti. Skvalitnením práce predmetových komisií sa zvýšil ich podiel na zlepšení edukácie a pedagogického riadenia škôl. Zabezpečením materiálno-technického vybavenia škôl v súlade s normatívmi a modernizáciou materiálno-technického vybavenia učební i priestorov pre praktické vyučovanie sa vytvorili podmienky na plnenie požiadaviek profilov absolventov. Dodržanie stanovenej organizácie vyučovania zlepšilo psychohygienické podmienky učiteľov a žiakov pri výchovno-vzdelávacích činnostiach počas vyučovacieho dňa. Ustanovenie žiackych školských rád sa pozitívne prejavilo v možnosti žiakov aktívne sa angažovať pri riešení ich výchovno-vzdelávacích problémov. Vykonávanie pravidelného monitoringu zameraného na prevenciu a odhaľovanie negatívnych javov v správaní žiakov a podrobné rozpracovanie školských poriadkov vytvorilo predpoklad na zlepšenie podmienok na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia a na predchádzanie takýchto javov v správaní sa žiakov.

⁴ Dopravná akadémia, Školská 66 Trenčín – zriaďovateľ: Okresný úrad Trenčín

⁵ Súkromná stredná odborná škola, Sidónie Sakalovej č. 182, Bytča

⁶ Stredná odborná škola stavebná – Építészeti Szakközépiskola, Nitrianska cesta 61, Nové Zámky

⁷ Stredná odborná škola dopravná, Sklenárova 9, Bratislava

Neakceptovanie uplatnených opatrení (15 %) malo nepriaznivý dopad na výchovno-vzdelávací proces v školách a plnenie vzdelávacích štandardov. Pretrvávajú nedostatky v školských vzdelávacích programoch, vo vnútornom systéme kontroly a hodnotenia, v práci predmetových komisií, v organizácii i psychohygienických podmienkach vyučovania. Neuplatňovanie medzipredmetových vzťahov neprispelo ku komplexnému pochopeniu učebných tém, ani k rozvoju kritického myslenia žiakov. Neodstránili sa aj niektoré nedostatky v pripravenosti a priebehu maturitnej skúšky a prijímacieho konania.

Odporúčania a podnety

Riaditeľom škôl

- vykonávať hospitačnú činnosť zameranú na sledovanie prístupu učiteľov k menej úspešným žiakom vo vzdelávaní, analyzovať výsledky vyučovacích hodín a prístup učiteľa a hľadať možnosť ako systematicky týmto žiakom pomáhať pri zvládaní neúspechov
- zefektívniť vnútorný systém kontroly a sledovať plnenie opatrení na odstránenie zistených nedostatkov
- podporiť činnosť predmetových komisií v nadväznosti na odstraňovanie zistených nedostatkov vo výchovno-vzdelávacom procese
- zabezpečiť dodržiavanie pokynov Národného ústavu certifikovaných meraní vzdelávania pri realizácii externej časti a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky
- zabezpečiť odbornosť výchovno-vzdelávacieho procesu v školách
- uskutočňovať proces systematického sebahodnotenia škôl, ktorý by zabezpečil ochranu fungovania škôl pred prípadnými systémovými zlyhaniami